



Nieuwsbrief 6 van het Nederlandse netwerk voor landbouw en biodiversiteit (NL-NL&B)

Beste netwerkleden,

Terwijl het zomerlicht en de zomerse warmte de atmosfeer doordringen en de groene natuur om ons heen tot bloei brengen, blijven we werken aan het [FarmBioNet-project](#). Dit is onze zesde nieuwsbrief met actuele informatie voor de netwerkleden.

Projectupdate: FarmBioNet-consortium komt bijeen in Florence

Het FarmBioNet-consortium kwam van 18 tot en met 20 mei in Florence bijeen voor zijn projectbijeenkomst — drie dagen waarin de voortgang werd geëvalueerd, resultaten werden uitgewisseld en plannen voor de toekomst werden gemaakt. De sfeer was positief: het project ligt stevig op koers, waarbij alle deliverables op tijd en volgens hoge kwaliteitsnormen zijn ingediend.

Buiten de vergaderzaal stond er ook **een studiereis door Toscane** op het programma, waarbij de deelnemers met eigen ogen de agrarische landschappen en landbouwtradities konden aanschouwen die deze regio tot een van Europa's meest boeiende voorbeelden van biodiversiteitsvriendelijk landbeheer maken.

Twee boerderijen sprongen eruit. Op de **Fattoria di Maiano bij Florence** beheert eigenaar Francesco Miari Fulcis 24.000 olijfbomen verspreid over meer dan 300 hectare, die allemaal met de hand worden geoogst. Dieren – ezels, runderen, Cinta Senese-varkens – grazen tussen de bomen en zorgen zo voor natuurlijke bemesting. Olijfolie van topkwaliteit (bekroond in New York en Tokio) en hoogwaardig agrotoerisme houden het bedrijf levensvatbaar.

Op Podere Montisi hanteren Barbara Pastore en haar dochter Anna Frosini een biodynamische aanpak. Tussen de olijfbomen wordt tarwe geteeld in gemengde zaaiingen, wat de veerkracht van de gewassen vergroot. De olijfvlieg — een belangrijke plaag — wordt op biologische wijze bestreden met vallen van azijn en kikkererwten en met het van nature afstotende kruid *Inula viscosa*. Ook hier zijn agrotoerisme en gediversifieerde producten (kruidenproducten, kookcursussen) essentieel voor de levensvatbaarheid van het bedrijf.

De bredere les, verwoord door de UNESCO-leerstoel voor landbouwkundige erfgoedlandschappen: „In deze systemen fungeert traditie als innovatie” — biedt technieken die op opmerkelijk effectieve wijze antwoord geven op klimaatverandering, voedselsoevereniteit en het verlies aan biodiversiteit.

Een eerlijke kanttekening: het succes van het agrotourisme in Toscane heeft investeerders aangetrokken en heeft geleid tot overtoerisme. Initiatiefnemers zijn nu voorzichtiger in de manier waarop landbouwlandschappen op de markt worden gebracht.

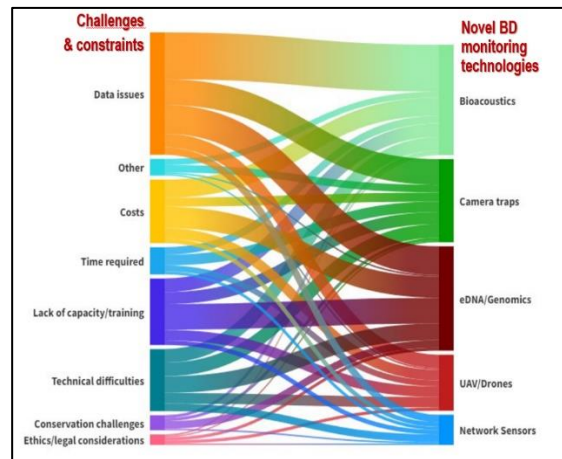


Evenement over biodiversiteit en landbouw, 27 mei in Wageningen

Onze directeur, dr. Darko Znaor heeft op 27 mei bij de WUR een presentatie gegeven over nieuwe technieken voor het monitoren van biodiversiteit in de landbouw en over ons FarmBioNet-project. Deze moderne, geavanceerde monitoringtechnieken winnen aan populariteit en worden in heel Europa getest. Het gaat onder meer om:

- Bio-akoestiek: het produceren, uitzenden en ontvangen van dierlijke geluiden in de natuur.
- Cameravallen: apparaten die op afstand worden gebruikt om de activiteit van wilde dieren vast te leggen.
- Onbemande luchtvaartuigen (UAV's)/drones: luchtvaartuigen die autonoom vliegen of op afstand worden bestuurd (bijv. 3D-kartering, luchtfotografie, schuine fotogrammetrie, sensortechnologie, laserscanning, IoT, computervisie en AI).
- eDNA/genomica: het verzamelen van DNA- of RNA-monsters uit de omgeving (bijv. metabarcoding, shotgun-sequencing of kwantitatieve PCR).
- Sensornetwerken: sterk gedistribueerde netwerken van sensoren of apparaten die op een specifieke locatie milieu-informatie verzamelen (bijv. temperatuur, druk, relatieve vochtigheid, enz.).

De presentatie werd gevolgd door een levendige paneldiscussie met een milieuadviseur, een boer en een student. Complimenten aan de Future For Nature Academy en het Wageningen Environmental Platform voor de uitstekende organisatie en moderatie van dit evenement.



FarmBioNet-uitwisselingsbezoek, Roemenië — 22–24 juni

Eind juni kwamen meer dan 50 deelnemers uit 13 landen bijeen op het Roemeense platteland voor het FarmBioNet-uitwisselingsbezoek — met velddemonstraties, rondleidingen op boerderijen en het soort gesprekken tussen collega's dat geen enkel webinar kan evenaren.

De kern van het programma bestond uit een reeks bezoeken aan drie boerderijen waar biodiversiteitsvriendelijk beheer geen ambitie is, maar een dagelijkse praktijk.



Nynke Bakker: ons netwerklid en melkveehouder uit Friesland, en Bert Reinders, een vleesveehouder die 400 ha grasland bewerkt in Roemenië.

De Angofa-demonstratieboerderij zet meteen de toon. Op een oppervlakte van 180 hectare — waarvan 164 hectare grasland — herbergt de boerderij soortenrijke hooiweiden en weilanden die een thuis bieden aan zeldzame vlindersoorten die onder de EU-Habitatrichtlijn worden beschermd. Boeren gaven ons een rondleiding en lieten zien hoe zij omgaan met invasieve soorten, grasland herstellen met behulp van regionale zaadmengsels en habitats op de lange termijn in stand houden. De kernboodschap was ondubbelzinnig: natuurbehoud en productiviteit staan hier niet op gespannen voet met elkaar. Een bezoek aan de Angofa-school op het terrein rondde het bezoek af en toonde de toewijding van de boerderij aan onderwijs en maatschappelijke betrokkenheid.

De boerderij Albești Sebal, die wordt beheerd door de familie Aldea, gaf een masterclass in geïntegreerde gemengde landbouw. Het 130 hectare grote bedrijf houdt een veestapel van 170 stuks en produceert ongeveer 90% van zijn eigen voer — kuilvoer, hooi, hooilage, haver, tarwe en maïs. De gesprekken gingen over veevoerstrategieën, waterbeheer en pachtovereenkomsten, waarbij praktijken ter

bevordering van de biodiversiteit een centrale rol speelden: roterende begrazing, gestructureerde vruchtwisseling en actief habitatbeheer. Het gesprek over de bedrijfseconomie behoorde tot de levendigste van de reis.

De in 2015 opgerichte **Agro-Eco-Viscri Common Grazing Association** biedt een perspectief op landschapsschaal. De vereniging bevordert agroforestry-systemen met lage intensiteit die enkele van de ecologisch meest belangrijke gebieden van Transsylvanië beschermen — eeuwenoude bosweiden en graslanden met hoge natuurwaarde die juist dankzij traditionele, extensieve begrazing bewaard zijn gebleven. Hun methoden voorkomen de oprukkende struikgroei en ondersteunen tegelijkertijd de lokale melk- en vleesproductie. Een wandeling over die weiden herinnerde ons eraan wat er nog mogelijk is – en wat er op het spel staat als dit verloren gaat.

Onze oprechte dank gaat uit naar het team van [Fundatia ADEPT](#), wiens gastvrijheid, lokale expertise en zorgvuldige organisatie het bezoek tot een groot succes hebben gemaakt.





Nederlandse projecten voor extensivering van de landbouw lopen ver achter op schema

In een [nieuw onderzoek van de WUR](#) zijn drie versnellingsprojecten voor de transitie van het platteland geëvalueerd — vroege uitvoeringen van het inmiddels stopgezette Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG). De conclusie is onttnuchterend.

De projecten richten zich op de extensivering van de landbouw rond Natura 2000-gebieden en veenweidegebieden. Van de **504 miljoen euro** die het ministerie van LVVN in 2022 beschikbaar stelde, was **eind 2024 slechts 15% uitgegeven** — en voor projecten die specifiek gericht zijn op landbouw-extensivering daalt dat cijfer tot slechts 7%. Volledige besteding wordt zelfs na de verlengde deadline eind 2028 als onrealistisch beschouwd.



Waarom deze vertragingen? Twee structurele oorzaken springen in het oog:

- Belangrijke instrumenten voor de **afwaardering van landbouwgrond** zijn nog niet operationeel. Regelingen voor gedeeltelijke compensatie van grondafschrijvingen en hogere waterstanden in veengebieden wachten nog steeds op goedkeuring van de EU-staatssteun in Brussel.
- De maatregelen zijn onlosmakelijk verbonden met **complexe gebiedsgerichte processen** — ruimtelijke ordening, vergunningverlening, actief grondbeleid en het verkrijgen van draagvlak bij boeren. Dit kost jaren, geen maanden. Boeren geven doorgaans de voorkeur aan compensatie in de vorm van grond boven contant geld, om hun productiecapaciteit te behouden, wat vereist dat provincies ruilgrond aankopen en herverdelen.

De aanbevelingen van de WUR zijn concreet: op korte termijn moet de uitgaventerminus worden verlengd tot ten minste 2032 en moet de financiering van proceskosten en grondaankopen mogelijk worden gemaakt. Op langere termijn pleiten de onderzoekers voor een fundamenteel andere aanpak: minder bureaucratie, een betere haalbaarheidsbeoordeling in een vroeg stadium en een gezamenlijke langetermijnstrategie voor het gebied op nationaal en provinciaal niveau met een tijdshorizon van 15 tot 25 jaar.

Een nieuwe norm voor het meten van biodiversiteit op Nederlands grondgebied

Er is officieel een [breed opgezet nationaal programma](#) van start gegaan om een van de hardnekkigste blinde vlekken in de sector aan te pakken: hoe biodiversiteit op betrouwbare en betaalbare wijze op bedrijfsniveau kan worden gemeten.

Biodiversiteit in Beeld (BiB), onder leiding van Deltares en Witteveen+Bos, brengt aan de wetenschappelijke kant Wageningen Environmental Research, Naturalis Biodiversity Center, IUCN NL en Deltaplan Biodiversity Recovery samen — naast partners uit het bedrijfsleven, waaronder Rabobank, KPN, TenneT en Stedin als eigenaren van proeflocaties.

Het programma zal een **toolbox opleveren met complementaire monitoringmethoden**, beslissingsbomen om grondeigenaren en adviseurs te helpen bij het kiezen van de juiste aanpak voor hun specifieke situatie, en richtlijnen voor data-architectuur en interoperabiliteit met bestaande datasets. Het vierjarige initiatief maakt deel uit van de **Kennis- en Innovatieagenda Landbouw, Water, Voedsel 2024-2027**.

Waarom dit voor u van belang is: BoerenNatuur maakt deel uit van de adviesgroep. Deze groep vormt de infrastructuur die ten grondslag zal liggen aan de rapportage, beoordeling en uiteindelijk de waardering van de prestaties op het gebied van biodiversiteit in contracten en subsidies.

We kijken uit naar een vruchtbare samenwerking!

info@avalon.nl

This project receives funding from the European Union's Horizon Europe Framework Programme under project No. 101082102. Grant agreement ID: 101182942



Funded by
the European Union